

مبانی تجاری سازی

با تأکید بر علوم انسانی

دکتر مونا جامی پور

عضو هیات علمی

دانشگاه حضرت معصومه (س)

دکتر سید محمد باقر جعفری

عضو هیات علمی

دانشگاه تهران

سرشناسه	: جعفری، سیدمحمدباقر، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی تجاری سازی با تاکید بر علوم انسانی / سیدمحمدباقر جعفری، مونا جامی پور.
مشخصات نشر	: قم: دانشگاه حضرت معصومه (س)، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۷۱۰-۴
موضوع	: نوآوری -- جنبه های اقتصادی
موضوع	: Technological innovations -- Economic aspects
موضوع	: علوم انسانی -- جنبه های اقتصادی
موضوع	: Humanities -- Economic aspects
شناسه افزوده	: جامی پور، مونا، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	: دانشگاه حضرت معصومه (س)
شناسه افزوده	: Hazrat-e Ma'soumeh University
رده بندی کنگره	: HD۴۵
رده بندی دیویی	: ۶۵۸/۵۷۵

مبانی تجاری سازی با تاکید بر علوم انسانی

مؤلفان: دکتر سید محمدباقر جعفری و دکتر مونا جامی پور

تاریخ چاپ: ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

ناشر: انتشارات دانشگاه حضرت معصومه (س)

نوبت چاپ: اول

ناظر چاپ: محمدرضانیکیو گفتار

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

چاپخانه: انتشارات کنکاش ۰۳۱۳۶۲۵۸۰۴۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۸۷۱۰-۴

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۳۱۸۶۶۸۱۵

آدرس الکترونیکی: www.hmu.ac.ir

کلیه حقوق مادی برای دانشگاه حضرت معصومه (س) محفوظ است.

پیشگفتار

تجاری سازی را می توان تبدیل یافته های جدید و ایده های پژوهشی به محصولات، خدمات و فناوری های قابل ارائه به بازار تعریف کرد. فعالیت های تجاری سازی دربرگیرنده کنش های مبتنی بر نیازهای بازار است که برای کسب سود می انجامد. در واقع می توان بیان کرد که بازاریابی و فرآیند تجاری سازی، مرحله نهایی فرآیند نوآوری را تشکیل می دهند که برای موفقیت هر ایده نوظهور لازم است.

با وجود اهمیت تجاری سازی، در حوزه علوم انسانی و نوآوری های اجتماعی، ابداع فناوری، تولید محصول و دانش فنی به صورت کالا یا محصولی ملموس به طور گسترده، آن طور که در نوآوری های سخت و علوم طبیعی مشاهده می گردد وجود ندارد. به همین خاطر، تجاری سازی این حوزه از علوم علی رغم اهمیت آن چندان توسعه نیافته است و بازارهای نوآوری های اجتماعی و نرم مورد غفلت واقع شده است. در واقع، تجاری سازی در این حوزه با چالش ها و تنگناهای بسیاری روبروست و نیازمند نقشه راه منسجمی برای گام برداشتن در این مسیر است. در کشور ایران حرکت به سمت اقتصاد دانش بنیان جزو ارکان برنامه چشم انداز بیست ساله می باشد و لازم است راهکارهای مؤثری در جهت توسعه اقتصاد دانایی محور پیدا کرد که یکی از موثرترین راهکارها، موفقیت در تجاری سازی نوآوری ها و دانش تولید شده در کشور می باشد. عموماً چالش مدیریتی اصلی صاحبان و سرمایه گذاران دانش این است که چگونه دانش تولیدی و نوین خود را به جریان بازده اقتصادی برای موسسان و سرمایه گذاران و کارکنان تبدیل کنند. به عبارت دیگر مشکل اصلی اختراع نیست بلکه تجاری سازی آن است.

در کتاب حاضر سعی بر آن است تا با بررسی جامع مطالعات صورت گرفته در این زمینه، ضمن ارائه مبانی تجاری سازی، با رویکرد علوم انسانی به این موضوع پرداخته شود. در راستای تحقق این هدف، فصول کتاب به شرح زیر تدوین شده است:

در فصل اول، پیش در آمدی بر تجاری سازی علوم انسانی و ضرورت پرداختن به آن ارائه شده است.

در فصل دوم کتاب، به طرح مباحث پایه از جمله مفهوم نوآوری و راهبردهای آن، طبقه بندی انواع نوآوری و در نهایت بررسی رابطه نوآوری با تجاری سازی پرداخته شده است.

در فصل سوم، فرآیند کارآفرینی و کارآفرینی اجتماعی و به ویژه دانشگاه کارآفرین مورد بحث واقع شده و ارتباط آن با حوزه تجاری سازی علوم انسانی آشکار گردیده است.

فصل چهارم در برگیرنده مفهوم تجاری سازی، ضرورت تجاری سازی و آشنایی با مدل های مطرح در این حوزه می باشد.

فصل پنجم به تحلیل چستی تجاری سازی در حوزه علوم انسانی و تحلیل انتقادی مطالعات صورت گرفته در این حوزه پرداخته است.

در نهایت در فصل ششم، با توجه به مطالعات جهانی و داخلی تجاری سازی در حوزه علوم انسانی، رویکرد نظام یافته پیشنهادی تجاری سازی در حوزه علوم انسانی ارائه شده و به تفصیل مورد بحث قرار گرفته است. به طور کلی به منظور تدوین مدل تجاری سازی علوم انسانی با رویکرد نظام یافته سه حیطه زیر مورد توجه واقع شده است:

- حیطه اول: پیشران های تجاری سازی علوم انسانی،
- حیطه دوم: فرآیند و فعالیت های مرتبط با هر مرحله از فرآیند تجاری سازی علوم انسانی،
- حیطه سوم: پیامدها / راهبردهای تجاری سازی علوم انسانی.

به طور کلی امید است با توجه به روند جهانی تجاری سازی و جایگاه علوم انسانی در توسعه پایدار کشورها، ضرورت توجه به مقوله تجاری سازی به طور عام و تجاری سازی علوم انسانی به طور خاص در اولویت سیاست گذاران و تصمیم گیران کشور واقع شود و با بهره گیری

از مدل نظام‌یافته توسعه یافته در این تحقیق به عنوان نقشه راه مدون و استاندارد، در جهت ارتقای وضعیت طرح‌های تجاری‌سازی در علوم انسانی گام‌های شایسته‌ای برداشته شده و نرخ شکست این طرح‌ها به حداقل برسد.

با توجه به اهمیت بحث تجاری‌سازی بطور کلی و در حوزه علوم انسانی بطور خاص در این کتاب سعی گردیده است تا از معدود منابع علمی معتبر در این زمینه استفاده حداکثری به عمل آید تا جان کلام به خواننده منتقل شود. بدیهی است در این کتاب نیز، مانند هر پژوهشی، کاستی‌هایی وجود دارد و لذا امید است خوانندگان، اساتید، دانشجویان و محققان این حوزه، هرگونه کاستی و نقص را به مولفین گوشزد نمایند تا در چاپ‌های بعدی مورد توجه قرار گیرد.

لازم به ذکر است کتاب حاضر از طرح "مطالعه و طراحی مدل تجاری‌سازی اختراعات، نوآوری‌ها، ایده‌ها و خلاقیت‌ها" با کارفرمایی استانداری قم که توسط پردیس فارابی دانشگاه تهران انجام شده، استخراج گردیده است. لذا مولفان مراتب تشکر و سپاس فراوان خود را از مسئولان استانداری قم که این طرح با حمایت آنها انجام شده است اعلام می‌دارند. همچنین مولفان از آقای مهندس سید محمد رضایی (عضو هیات علمی دانشگاه قم) که مسئولیت نظارت بر این طرح را بر عهده داشته و با راهنمایی‌ها و نظرات دقیق خود بر کیفیت این اثر افزوده‌اند، سپاسگزاری کرده و برای ایشان آرزوی موفقیت روزافزون دارند.

در پایان سپاس بیکران خود را به بارگاه پروردگار متعال ابراز می‌کنیم که بدون عنایت او نگارش این کتاب میسر نبود.

سید محمدباقر جعفری (sm.jafari@ut.ac.ir) مونا جامی پور (monajami@ut.ac.ir)

فهرست

فصل اول: پیش درآمدی بر تجاری سازی در حوزه علوم انسانی.....	۱۳
مقدمه.....	۱۴
۱-۱ تجاری سازی در اقتصاد دانش بنیان.....	۱۵
۱-۲ چرایی تجاری سازی در علوم انسانی.....	۱۸
۱-۳ چه کسانی باید این کتاب را بخوانند؟.....	۲۰
۱-۴ حیطه های اصلی کتاب.....	۲۱
نتیجه گیری.....	۲۳
فصل دوم: نوآوری.....	۲۵
مقدمه.....	۲۶
۲-۱ خلاقیت.....	۲۶
۲-۱-۱ خلاقیت فردی.....	۲۷
۲-۱-۲ تاثیر دانش بر خلاقیت.....	۲۸
۲-۱-۳ خلاقیت سازمانی.....	۲۹
۲-۱-۴ پرورش خلاقیت کارکنان.....	۳۰
۲-۱-۵ تبدیل خلاقیت به نوآوری.....	۳۱
۲-۲ مفهوم نوآوری.....	۳۲
۲-۳ منابع نوآوری.....	۳۶
۲-۴ رابطه نوآوری و تجاری سازی.....	۴۰
۲-۵ راهبردهای نوآوری.....	۴۱
۲-۶ مدل های توسعه نوآوری.....	۴۳
۲-۷ طبقه بندی انواع نوآوری.....	۴۵
۲-۸ نوآوری باز در تجاری سازی محصولات.....	۵۵
۱-۲-۸ نمونه های موفق نوآوری باز.....	۶۰

۲-۹ نوآوری اجتماعی: رویکرد جدیدی به نوآوری ۶۴

نتیجه گیری ۶۷

فصل سوم: کارآفرینی ۶۹

مقدمه ۷۰

۳-۱ مفهوم کارآفرینی ۷۰

۳-۲ ویژگی های کارآفرینان: کارآفرین کیست؟ ۷۳

۳-۳ فرآیند کارآفرینی ۷۶

۳-۴ شاخصهای کارآفرینی در ایران ۷۸

۳-۵ انواع کارآفرینی ۸۱

۳-۶ ضرورت کارآفرینی و گرایش به سمت کارآفرینی دانشگاهی ۸۳

۳-۷ اکوسیستم کارآفرینی ۸۶

۳-۸ ماریج سه گانه دولت، صنعت و دانشگاه ۸۸

۳-۹ دانشگاه کارآفرین رویکردی نوین به تجاری سازی پژوهش ۹۳

۳-۱۰ کارآفرینی دانشگاهی و نظام نوآوری ۹۵

۳-۱۱ عوامل مؤثر بر تحقق دانشگاه کارآفرین ۹۷

۳-۱۲ کارآفرینی اجتماعی ۱۰۱

۳-۱۳ عوامل مؤثر بر کارآفرینی اجتماعی ۱۰۳

۳-۱۴ معرفی برخی شرکت های حوزه کارآفرینی اجتماعی ۱۰۸

نتیجه گیری ۱۱۴

فصل چهارم: تجاری سازی ۱۱۵

مقدمه ۱۱۶

۴-۱ مفهوم تجاری سازی ۱۱۶

۴-۲ راهبردهای تجاری سازی نوآوری ۱۱۹

۴-۳ عوامل مؤثر بر موفقیت فرآیند تجاری سازی ۱۲۵

۴-۴ منابع تامین سرمایه فرایند تجاری سازی ۱۳۰

۴-۵ چالش ها و محدودیت های فرآیند تجاری سازی نوآوری ۱۳۱

۴-۶	تحقیقات مرتبط با فرآیند یا مدل‌های تجاری سازی	۱۳۴
۴-۶-۱	مدل تجاری سازی راس ول و زیگفیلد	۱۳۵
۴-۶-۲	مدل تجاری سازی سانگ و گیسون	۱۳۶
۴-۶-۳	مدل رندال گلد اسمیت	۱۳۸
۴-۶-۴	فرآیند تجاری سازی فناوری کوکوبو	۱۴۰
۴-۶-۵	مدل تجاری سازی فناوری جولی	۱۴۱
۴-۶-۶	مدل خطی تجاری سازی اندرو و سرکین	۱۴۲
۴-۶-۷	مدل مرحله-دروازه کوپر	۱۴۳
۴-۶-۸	فرآیند تجاری سازی فناوری یونگ-دوک لی	۱۴۴
۴-۶-۹	مدل استروالد	۱۴۵
۴-۶-۱۰	مدل دیمیتریف و همکاران	۱۴۶
۴-۶-۱۱	مدل انتقال فناوری ربتیچ و فرتی	۱۴۸
۴-۶-۱۲	چارچوب عمومی تجاری سازی مک کوی و همکاران	۱۴۹
۴-۶-۱۳	فرآیند تجاری سازی جردن	۱۵۲
	نتیجه گیری	۱۵۴
	فصل پنجم: تجاری سازی تحقیقات و نوآوری ها در حوزه علوم انسانی	۱۵۵
	مقدمه	۱۵۶
۵-۱	ماهیت علوم انسانی	۱۵۶
۵-۲	تجاری سازی در علوم انسانی	۱۵۹
۵-۳	خروجی های تجاری سازی علوم انسانی	۱۶۲
۵-۴	تحقیقات مرتبط با تجاری سازی علوم انسانی	۱۶۷
	نتیجه گیری	۱۸۲
	فصل ششم: رویکرد نظام یافته تجاری سازی در حوزه علوم انسانی	۱۸۵
	مقدمه	۱۸۶
۶-۱	رویکرد نظام یافته تجاری سازی حوزه علوم انسانی	۱۸۷
۶-۲	پیشران های فرآیند تجاری سازی علوم انسانی	۱۸۸

۳-۶ فرآیند تجاری سازی تحقیقات، نوآوری ها و اختراعات در علوم انسانی ۱۹۰

۴-۶ خروجی ها/ راهبردهای تجاری سازی در حوزه علوم انسانی ۱۹۸

نتیجه گیری ۲۰۱

منابع فارسی ۲۰۲

منابع لاتین ۲۰۸